

Publicerad enbart på lakartidningen.se
16 oktober 2008

Läkemedelsföretag redovisar ekonomiska relationer – i USA

FREDRIK HEDLUND, FRILANSJOURNALIST

Läkemedelsföretagens ekonomiska relationer med vissa läkare har i USA lett till krav på lagstiftning som tvingar företagen att offentliggöra alla sina ekonomiska ersättningar till enskilda läkare. Nyligen tvärvände flera företag och meddelade att de frivilligt kommer att följa lagförslaget. Men i Sverige finns inga planer på en sådan öppenhet.

Under senaste ett och ett halvt åren har granskningar genomförda av amerikanska senatorer avslöjat hur prominenta forskare vid flera namnkunniga universitet har tagit emot miljontals dollar från läkemedelsföretag utan att deklarerat dem enligt universitetens interna regelverk. Detta har ytterligare eldat på den nationella kritiken mot den inverkan läkemedelsföretagens pengar har på medicinsk forskning och praxis.

I ett försök att stävja de osunda ekonomiska relationerna mellan läkare och läkemedelsföretag har den republikanske senatoren Charles Grassley, från Iowa, tillsammans med den demokratiska senatoren Herbert Kohl, från Wisconsin, utformat ett lagförslag kallat »The Physician Payments Sunshine Act«. Förslaget är på väg upp i kongressen. Det har ännu inte antagits, men om det gör det, kommer det att innebära att läkemedelsföretagen tvingas att uppge alla sina ekonomiska relationer med professionella organisationer och enskilda läkare i ett offentligt register.

Inför hotet om lagstiftning gör nu läkemedelsföretagen en omvändelse under galgen. I slutet av september skickade det amerikanska läkemedelsföretaget Eli Lilly ut ett pressmeddelande där deras nye vd John Lechleiter stolt deklarerar att »vi har förstått att det bästa sättet att bygga förtroende är att låta folk själva se vad vi gör« och »att öppna våra affärer för allmänheten är ett viktigt steg för att bygga förtroende och tillit«. Eli Lilly meddelar att de under andra halvan av nästa år kommer att sätta upp en offentlig databas som innehåller deras ekonomiska relationer med läkare under 2009. Under 2011 kommer databasen att utökas för att kunna ge information som »liknar« [sic!] den som krävs i »Physician Payments Sunshine Act«.

Dagen efter sände Merck & Co ut ett pressmeddelande med liknande innehåll. Merck säger sig vilja »öka transparensen när det gäller alla viktiga aspekter av vår verksamhet, från forskning till försäljning och marknadsföring«. De kommer också att föregå en eventuell lag och börja offentliggöra sina ekonomiska relationer med organisationer och enskilda läkare på sin webbplats Merck.com med start redan nu i oktober. I början i liten

skala, men omfattningen av innehållet kommer att växa med tiden, enligt pressmeddelandet.

Men insikten om att öppenhet och transparens kring de ekonomiska relationerna med läkare ökar förtroendet och bygger tillit hos allmänheten är något som verkar finnas enbart i USA.

– Implementeringen av den ökade öppenheten gäller bara för USA. Vi har ingen information om, och i så fall när, det skulle implementeras i länder utanför USA, säger Anette Auscher, ansvarig för extern kommunikation på Eli Lilly Scandinavia i Danmark.

– Lilly vill gärna gå i fronten när det gäller etik och öppenhet, men man har fattat ett beslut om att vi börjar i USA och gör informationen tillgänglig där i första hand, säger hon.

På Mercks marknadsbolag MSD i Sverige meddelar informationschefen Tommy Ringart via mejl att inte heller de har för avsikt att öppna sig mer i Sverige: »De initiativ som beskrivs i pressmeddelandet avser USA. I Sverige följer vi överenskommelsen mellan LIF och SKL när vi anlitar läkare och avtal sluts därför med den enskilda medarbetaren och dennes huvudman t ex klinik, institution eller annan juridisk person. Sedan september 2005 redovisas samarbeten med intresse- och patientorganisationer på LIF:s hemsida, och sedan april 2007 även för samarbeten med professionens organisationer.«

Läs även: Läkare som saknar gränser
<http://www.lakartidningen.se/07engine.php?articleId=10516>